

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	21920 - Processos i Tècniques del Treball Social Comunitari / 1
Titulació	Grau de Treball Social - Tercer curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Miguel Àngel Oliver Perelló	10:00	12:00	Dijous	12/09/2019	30/07/2020	BC03

Responsable
mangel.oliver@uib.es

Contextualització

L'assignatura Processos i Tècniques del Treball Social Comunitari forma part del mòdul Treball Social: conceptes, mètodes, tècniques i aplicacions, conformat per les matèries, Fonaments del Treball Social; Mètodes, models i tècniques de Treball Social; Habilitats socials i de comunicació del Treball Social; Investigació, diagnòstic i avaluació del treball social. Específicament, aquesta assignatura forma part de la Matèria: Mètodes, models i tècniques de Treball Social, que està vinculat amb continguts i competències específicament lligats al perfil professional i que en relació amb l'estructura dels estudis s'ubica dins d'un segon esglau, on si en el primer s'han desenvolupat coneixements bàsics sobre els problemes fonamentals amb què la disciplina desenvolupa la seva activitat, en aquest segon grau es delimita el context específic en què els professionals desenvolupen la seva activitat. La matèria està constituïda per 11 assignatures obligatòries, la docència se situa en segon, tercer i quart curs del Grau de Treball Social, i per 10 assignatures optatives de 3 crèdits ECTS, a realitzar durant el segon semestre del quart curs. Si l'assignatura Teoria i Models de Treball Social Comunitari, s'ubica en un segon esglau dins l'estructura del pla d'estudis, en un últim esglau on es desenvolupen coneixements sobre destreses, procediments i tècniques que l'activitat professional desenvolupa, se situa l'assignatura Processos i Tècniques del Treball Social Comunitari, de 6 crèdits ECTS, i que necessàriament està coordinada amb l'assignatura Teoria i Models de Treball Social Comunitari. Dins de la disciplina de Treball Social i per a la formació de futurs treballadors socials, són fonamentals les aportacions del Treball Social Comunitari per a l'abordatge de situacions socials col·lectives mitjançant el desenvolupament de processos organitzatius. L'assignatura pretén l'aproximació de la intervenció del Treball Social en la seva dimensió comunitària contribuint així al desenvolupament del perfil professional oferint a l'alumnat el coneixement dels diferents models teòrics per al treball comunitari. Aquesta matèria aprofundeix inicialment en algun dels conceptes ja tractats en l'assignatura de segon curs Teoria i Models de Treball Social Comunitari, com: comunitat com a espai de participació i com a sistema, desenvolupament comunitari, els diferents contextos del Treball Social Comunitari, etc., per iniciar-se en els nous continguts relacionats amb la immersió en l'espai social d'intervenció, la metodologia comunitària de la intervenció, on es coneixeran diferents tècniques i instruments, el projecte col·lectiu, l'anàlisi i coneixement de la realitat local i per a l'establiment del diagnòstic en les accions comunitàries. L'assimilació dels nous conceptes, i especialment els continguts referits a la metodologia comunitària d'intervenció suposen elevar el grau de coneixement ja adquirit en la matèria de Treball Social Comunitari del curs anterior, així com d'altres matèries afins del Grau,

1 / 8

Data de publicació: 25/07/2019

Abans d'imprimir aquest document, pensau bé si és necessari fer-ho. El medi ambient és cosa de tothom.

©2019 Universitat de les Illes Balears. Cra. de Valldemossa, km 7.5. Palma (Illes Balears). Tel.: +34 - 971 17 30 00. E-07122. CIF: Q0718001A

Guia docent

relacionant la teoria i la pràctica i oferint la comprensió de la dimensió comunitària com a integradora de les dimensions individual i grupal en la intervenció del Treball Social.

Requisits

Essencials

No existeixen requisits específics per cursar aquesta assignatura pel que fa a coneixements i habilitats. Si es requereix per part de l'alumne, participació activa i actitud oberta per respectar la diferència, interès a desenvolupar valors de cooperació i negociació que possibilitin el treball en equip.

Recomanables

Tenir cursades les assignatures: Teoria i Història del Treball Social i Teoria i Models de Treball Social Comunitari.

Competències

Específiques

- * CE3. Capacidad de interactuar con personas, familias, grupos, organizaciones y comunidades aplicando los métodos, modelos, estrategias y técnicas de trabajo social.
- * CE6. Capacidad para crear y apoyar redes sociales como objeto y medio de intervención en los niveles individual, familiar, grupal y comunitario.
- * CE14. Capacidad de trabajar de manera eficaz en el seno de sistemas, redes y equipos multidisciplinares..

Genèriques

- * CG5 Capacidad de establecer relaciones profesionales identificando necesidades, problemas, dificultades y conflictos, con el objeto de identificar la forma mas adecuada de intervención.

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Els continguts de l'assignatura s'organitzen en blocs.

Continguts temàtics

BLOC I. TIPOLOGIA DE INTERVENCIONES COMUNITARIAS Y PERFILES PROFESIONALES

TEMA 1: TIPOS DE INTERVENCIONES COMUNITARIAS.

TEMA 2: PERFIL Y ROLES DEL TRABAJADOR COMUNITARIO

Guia docent

BLOC II. EL ESPACIO SOCIAL DE INTERVENCIÓN.

TEMA 3: INMERSIÓN EN EL ESPACIO SOCIAL DE INTERVENCIÓN

TEMA 4: CREAR Y SOSTENER LA ORGANIZACIÓN

BLOC III. METODOLOGÍA COMUNITARIA EN LA INTERVENCIÓN SOCIAL

TEMA 5: BASES Y PRINCIPIOS METODOLÓGICOS

TEMA 6: EL PROCESO METODOLÓGICO: INSTRUMENTOS Y TÉCNICAS. PROCESOS Y ACTORES.

TEMA 7: DIAGNÓSTICO, PROYECTO Y ACCIÓN COLECTIVOS

TEMA 8: ANALISIS DE LA REALIDAD LOCAL

ANEXOS

Metodologia docent

La metodologia utilitzada combinarà les activitats presencials - que es dividiran en classes teòriques i pràctiques -, i no presencials. Les primeres són d'assistència voluntària però recomanables ja que amb elles s'aprofundirà en els continguts de la matèria i es facilitarà la comprensió de la mateixa a través d'exemples i d'anàlisi conjunts entre el professor i el conjunt d'alumnes, i on es destacaran els aspectes més importants de la matèria. Forma part de la matèria d'examen també, a més del dossier amb les continguts teòrics, l'exposat a les classes presencials i allò tractat als seminaris (que es duran a terme en l'horari de les classes de teoria, grup gran, amb l'objecte de no repetir aquesta activitat per a cada grup, si bé la qualificació de l'activitat a realitzar per l'alumne envers aquests seminaris formarà part del bloc de pràctiques de l'assignatura). En les classes pràctiques es requereix una assistència obligatòria del 80%. L'assistència als seminaris serà obligatòria. Cada una de les activitats avaluable exigeix una nota mínima per a poder fer mitja amb la resta de notes de l'assignatura. En cas de no arribar-se a aquest mínim exigint, la qualificació de l'activitat no comptarà amb la resta de notes, i per tant en la nota final de l'assignatura. Per a poder dur a terme la mitjana de les notes dels blocs de teoria i de pràctica, és imprescindible que cada un d'aquests blocs en el seu conjunt tingui com a mínim una qualificació de 5. En cap cas es pot aprovar l'assignatura sense tenir per separat aprovat cada un dels dos blocs. La part pràctica de l'assignatura conformada per diferents activitats avaluable per aprovar-se tot i no tenir aprovades totes les activitats sempre i quan l'activitat per a fer mitja amb la resta compleixi amb el requisit d'arribar a la qualificació mínima exigida per la mateixa. En cas contrari es perd el percentatge de nota corresponent a aquesta activitat. Les activitats de caràcter no presencial consistiran en la preparació de seminaris, lectures o realització de treballs o informes de comprensió i anàlisi de lectures facilitades, així com treballs d'anàlisi i coneixement de la realitat local i en el marc de la intervenció social, bé sigui per exposar a classe o per lliurar al professor.

Volum de treball

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens. Tot i això, si durant el curs acadèmic sorgeix la possibilitat de realitzar una activitat avaluable i contemplada en la guia docent però que no ha estat possible preveure la data en el moment de l'elaboració de

Guia docent

la guia docent, i sempre i quan s'informi als alumnes amb la suficient antel·lació a través de campus extens, la nova activitat substituirà a la prevista en el cronograma pel que fa a la seva data de realització, mantenint-se el caràcter d'obligatòria i avaluable.

Activitats de treball presencial (1,8 crèdits, 45 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Seminaris sobre experiències de Treball Social Comunitari.	Grup gran (G)	Es realitzaran entre 2 i 4 sessions a les quals assistiran persones que participen de projectes o intervencions comunitàries, des de moviments socials o voluntariat, administració pública, entitats socials, o des de l'àmbit acadèmic des de la seva vinculació amb el tema. L'objectiu és que els alumnes identifiquen diferents aspectes de referits a la matèria i exposats a les classes teòriques. Les proves d'avaluació dels seminaris es realitzen el mateix dia del examen final (complementari), un cop finalitzades les classes. El mateix dia que es realitza el seminari no es dur a terme cap prova d'avaluació.	6
Classes teòriques	Elements del marc referencial del Treball Social, l'espai social d'intervenció i la metodologia Comunitària	Grup gran (G)	L'objectiu és aportar a l'alumne coneixements específics referits als temes compresos en els blocs del temari (i els seus annexos), a través de classes magistrals, debats i anàlisi conjunt amb els alumnes, sobre els principals continguts de la matèria. Al temari elaborat pel professor es podran afegir articles, a manera d'annex, que complementin la matèria de l'assignatura juntament amb les explicacions i continguts treballats a l'aula. A l'assignatura no es realitzen examens parcials.	24
Classes pràctiques	Exposició i debat	Grup mitjà (M)	Consisteix en l'exposició – en format ppt –, per part de cada grup d'alumnes del treball realitzat (diagnòstic comunitari o coneixement de la realitat local). Les dates en que es realitza l'exposició per part dels alumnes són a les dues darreres classes pràctiques de l'assignatura de cada grup.	5
Classes pràctiques	Habilitats i coneixements per a la intervenció comunitària	Grup mitjà (M)	Es treballaran diferents temes vinculats als continguts de la matèria i que fan referència a habilitats i coneixements necessaris per a la intervenció comunitària. Es duran a terme mitjançant diferents tipus de procediments. Les alumnes individualment o en grup, respondran a una sèrie de qüestions, generalment de caràcter reflexiu sobre les mateixes i que es realitzaran al final de la sessió de pràctiques.	10

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (4,2 crèdits, 105 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Sense avaluació durant l'activitat	L'assistència als seminaris és obligatòria per a poder computar la nota d'aquesta activitat en el conjunt de l'assignatura. L'alumna haurà d'analitzar	5

4 / 8

Data de publicació: 25/07/2019

Abans d'imprimir aquest document, pensa bé si és necessari fer-ho. El medi ambient és cosa de tothom.

©2019 Universitat de les Illes Balears. Cra. de Valldemossa, km 7.5. Palma (Illes Balears). Tel.: +34 - 971 17 30 00. E-07122. CIF: Q0718001A

Guia docent

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
		la informació que ha recollit durant l'activitat per a vincular-la amb els continguts teòrics envers el tractat.	
Estudi i treball autònom individual	Estudi del temari	Estudi i aprenentatge conceptual dels principals aspectes explicats a les classes teòriques i als continguts del dossier amb els seus annexes.	72
Estudi i treball autònom en grup	Diari de camp	L'alumne haurà d'anar registrant de manera periòdica i mantenint actualitzat el procés de treball que va realitzant. El diari de camp es lliurarà abans de que les alumnes realitzin la presentació del treball dins l'aula (en les dues darreres classes pràctiques de l'assignatura de cada grup).	8
Estudi i treball autònom en grup	Elaboració d'un treball	Elaboració d'un treball a dur a terme al llarg de l'assignatura, per part dels alumnes organitzats en grup, consistent en la realització d'un diagnòstic comunitari a partir de les pautes facilitades pel professor i que es lliurarà en les dues darreres setmanes de classes pràctiques de cada grup	20

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Seminaris sobre experiències de Treball Social Comunitari.

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Proves de resposta breu (recuperable)
Descripció	Es realitzaran entre 2 i 4 sessions a les quals assistiran persones que participen de projectes o intervencions comunitàries, des de moviments socials o voluntariat, administració pública, entitats socials, o des de l'àmbit acadèmic des de la seva vinculació amb el tema. L'objectiu és que els alumnes identifiquen diferents aspectes de referits a la matèria i exposats a les classes teòriques. Les proves d'avaluació dels seminaris es realitzen el mateix dia del examen final (complementari), un cop finalitzades les classes. El mateix dia que es realitza el seminari no es dur a terme cap prova d'avaluació.
Criteris d'avaluació	S'avaluarà la capacitat de l'alumna per respondre a qüestions breus envers el tractat als seminaris i la seva vinculació amb la teoria. La prova es durà a terme el mateix dia del examen final de l'assignatura

Guia docent

(complementari o extraordinari). Com l'assistència als seminaris és obligatòria, nmes serà recuperable per aquells que hagin assistit i no hagin arribat a la nota mínima, en cas de no assistència no és recuperable.

Percentatge de la qualificació final: 10% amb qualificació mínima 4

Elements del marc referencial del Treball Social, l'espai social d'intervenció i la metodologia Comunitària

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Proves de resposta breu (recuperable)
Descripció	L'objectiu és aportar a l'alumne coneixements específics referits als temes compresos en els blocs del temari (i els seus annexos), a través de classes magistrals, debats i anàlisi conjunt amb els alumnes, sobre els principals continguts de la matèria. Al temari elaborat pel professor es podran afegir articles, a manera d'annex, que complementin la matèria de l'assignatura juntament amb les explicacions i continguts treballats a l'aula. A l'assignatura no es realitzen examens parcials.
Criteris d'avaluació	S'avaluaran la capacitat per respondre amb precisió a les preguntes plantejades relatives als continguts explicats a classe i als continguts del dossier. L'assignatura no compta amb examens parcials.

Percentatge de la qualificació final: 40% amb qualificació mínima 5

Exposició i debat

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Treballs i projectes (no recuperable)
Descripció	Consisteix en l'exposició – en format ppt -, per part de cada grup d'alumnes del treball realitzat (diagnòstic comunitari o coneixement de la realitat local). Les dates en que es realitza l'exposició per part dels alumnes són a les dues darreres classes pràctiques de l'assignatura de cada grup.
Criteris d'avaluació	S'avaluarà la presentació ordenada dels continguts, la capacitat per treballar en equip i la presentació oral del tema. Aquesta activitat d'avaluació es durà a terme en les dues darreres setmanes de classes (pràctiques) que corresponguin a cada grup

Percentatge de la qualificació final: 10% amb qualificació mínima 4

Habilitats i coneixements per a la intervenció comunitària

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Proves de resposta breu (no recuperable)
Descripció	Es treballaran diferents temes vinculats als continguts de la matèria i que fan referència a habilitats i coneixements necessaris per a la intervenció comunitària. Es duran a terme mitjançant diferents tipus de procediments. Les alumnes individualment o en grup, respondran a una sèrie de qüestions, generalment de caràcter reflexiu sobre les mateixes i que es realitzaran al final de la sessió de pràctiques.
Criteris d'avaluació	S'avaluarà la assimilació dels continguts per part de l'alumna i la capacitat reflexiva envers el tema tractat. Aquesta activitat d'avaluació es durà a terme durant el període d'avaluació continua

Percentatge de la qualificació final: 10% amb qualificació mínima 5

Guia docent

Diari de camp

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Altres procediments (no recuperable)
Descripció	L'alumne haurà d'anar registrant de manera periòdica i mantenint actualitzat el procés de treball que va realitzant. El diari de camp es lliurarà abans de que les alumnes realitzin la presentació del treball dins l'aula (en les dues darreres classes pràctiques de l'assignatura de cada grup).
Criteris d'avaluació	S'avaluarà lla recollidaperiòdica de la informació sobre el procés de treball dut a terme. El diari es lliurarà en les dues darreres setmanes de classes pràctiques que corresponguin a cada grup.

Percentatge de la qualificació final: 5% amb qualificació mínima 4

Elaboració d'un treball

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Treballs i projectes (no recuperable)
Descripció	Elaboració d'un treball a dur a terme al llarg de l'assignatura, per part dels alumnes organitzats en grup, consistent en la realització d'un diagnòstic comunitari a partir de les pautes facilitades pel professor i que es lliurarà en les dues darreres setmanes de classes pràctiques de cada grup
Criteris d'avaluació	S'avaluarà la capacitat de l'alumna per a la posada en pràctica de les tècniques i instruments necessaris que es relacionen amb els continguts teòrics exposats a classe sobre metodologia comunitària, així com la actividad de recollida de dades, la contextualització i aprofundiment dels diferents apartats del treball. Aquesta activitat d'avaluació es durà a terme durant el període d'avaluació continua mitjançant seguiment periòdic per part del professor si bé el treball final es lliurarà en les dues darreres setmanes de classes pràctiques de cada grup.

Percentatge de la qualificació final: 25% amb qualificació mínima 5

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

- BARBERO, J. M. y CORTÈS, F. (2005). Trabajo Comunitario, organización y desarrollo social. Madrid. Alianza Editorial.
- CARMONA, M. y REBOLLO O. Guia operativa d'Acció Comunitària (2009). Acció Social i Ciutadania. Ajuntament de Barcelona.
- LILLO, N. y ROSSELLÓ, E. (2001). Manual para el Trabajo Social Comunitario. Madrid. Ed. Narcea
- MARCHIONI, M. (2001) Comunidad y Cambio social. Teoría y praxis de la acción comunitaria. Madrid. Editorial Popular.
- PASTOR SELLER, E. Trabajo Social Comunitario (2006). DM Librero Editor. Murcia

Bibliografia complementària

- ALGUACIL GÓMEZ, J. (editor) (2006) Poder local y participación democrática. El Viejo Topo. Madrid.
- BATTEN, T. R.: El enfoque no directivo en el Trabajo Social de grupo y comunidad. (1969) Editorial Euroamérica, Madrid.
- ESPADAS ALCAZAR, M^a.A. y ALBERICH NISTAL, T. Ser parte y tomar parte. Análisis y propuestas sobre asociacionismo y participación ciudadana en la ciudad de Jaén. (2010). Universidad de Jaén.
- ESCUADERO, José. Análisis de la realidad local. Técnicas y métodos de investigación des de la Animación Sociocultural (2004). NARCEA. Madrid
- GRACIA FUSTERO, E. (1997). El apoyo social en la intervención comunitaria. Ed. Paidós. Barcelona.

Guia docent

MALAGÓN BERNAL, J.L. , SARASOLA SANCHEZ-SERRANO, J.L. Fundamentos del Trabajo Social Comunitario. (2006). Aconcagua Libros. Textos Universitarios. Sevilla.

MARCHIONI, Marco. La utopía posible. La intervención comunitaria en las nuevas condiciones sociales. (1994) Santa Cruz de Tenerife-Las Palmas de Gran Canaria. Editorial Benchomo.(2001)

MARCHIONI, Marco. Comunidad, Participación y Desarrollo. Teoría y metodología de la intervención comunitaria. (2001). Editorial Popular. Madrid.

NOGUEIRAS, L. (1996). La práctica y la teoría en el desarrollo Comunitario. Descripción de un modelo. Ed. Narcea. Madrid

